

Nr 249.

Av herr **Wallén**, om vidgat statligt understöd till bekämpande av tuberkulos hos nötkreaturen.

I enlighet med beslut av 1934 års riksdag understödjer staten ekonomiskt bekämpandet av tuberkulos bland landets nötkreatur. Detta statsunderstödda bekämpande sker enligt tvenne metoder, dels den Bangska tuberkulinmetoden och dels den Ostertagska medelst s. k. klinisk-bakteriologiska undersökningar. Den förstnämnda representerar så att säga slutstadiet i bekämpandet i det den avser tuberkulosens fullständiga utrotande. Den klinisk-bakteriologiska däremot utgör inledningsfasen i bekämpandet i det den avser allenast ett avlägsnande av smittfarliga nötkreatur. Anslutningen till den statliga tuberkuloskampen är för närvarande från djurägarens sida frivillig. Till följd härav föreligger det förhållandet att en mängd djurägare icke deltaga i tuberkuloskampen. Genom de intensiva kommunikationer, som känneteckna vår tid, utgöra sådana ur tuberkulossynpunkt okontrollerade besättningar en ständig fara för de djurbestånd, beträffande vilka ett utrotningskrig mot tuberkulosen pågår eller måhända redan lyckligen avslutats. Det synes sålunda vara en tvingande nödvändighet att alla nötkreatursbesättningar anslutas till den statliga tuberkuloskampen. Omedelbar anslutning till den Bangska tuberkulinmetoden torde icke vara genomförbar. Obligatorisk anslutning till det klinisk-bakteriologiska tuberkulosbekämpandet bör däremot stadgas för varje icke reaktionsfri nötkreatursbesättning.

Då ett sålunda utökat tuberkulosbekämpande kommer att medföra ett väsentligt ingrepp i den enskilde djurägarens näring bör viss tidsfrist föregå stadgandets ikraftträdande. Stadgandet nödvändiggör vidare en utvidgning av de nuvarande organisationerna för tuberkulosbekämpandet. Övergångstiden kan med anledning härav icke sättas för kort. En övergångstid av 8 år synes böra beräknas.

Jämlikt 16 § kungl. kung. den 30 juni 1934 utgår viss statsersättning för utdömda, smittfarliga, tuberkulösa nötkreatur. Ersättning utgår dock icke för djur, som blivit utdömda vid den första klinisk-bakteriologiska undersökningen, utan först fr. o. m. den andra. Ersättningsbeloppets storlek skall vidare beräknas med stöd av djurets slaktvikt och är dessutom maximerat till en summa av kr. 50: — med viss nedsättning därest djurkroppen vid köttbesiktning kasseras. Har vederbörande djurägare inrättat isolerad ungdjursuppfödning för erhållande av en reaktionsfri besättning, utgår statsersättningen för utdömda djur i den kliniskt kontrollerade besättningen enligt fördubblad taxa. Beloppet är dock även i detta fall maximerat, nämligen till kr. 75: — med viss nedsättning därest djuret kasseras vid köttbesiktning.

Beträffande förenämnda statsersättning vill jag framhålla det orimliga i att

djurägaren icke erhåller bidrag av statsmedel för utdömda djur redan vid första undersökningen. De största utgallringarna torde inträffa just i anslutning till denna, varför bidrag av statsmedel för utdömda djur bör utgå redan vid detta tillfälle. Det statliga ersättningsbeloppet, som torde vara avsett att utgöra en gottgörelse för skillnaden mellan det utdömda djurets livvärde och slaktvärde, synes vidare vara för litet. Systemet att beräkna ersättningens storlek efter slaktvikten är omständigt och torde heller icke vara principiellt riktigt. Ett köttigt och tungt djur, som i sig själv betingar ett högt slaktvärde, bör icke av staten ersättas med ett högre belopp än t. ex. ett speciellt högmjölkanne, som oftast ger ett mindre slaktvärde. Det nuvarande systemet torde vidare medföra att de större djurägarna med sina i regel större nötkreaturstyper erhålla högre statsbidrag än det mindre jordbrukets representanter, som i regel hålla en mindre typ av kor. Förlusten av ett livdjur torde emellertid mången gång vara lika kännbar för den mindre lantbrukaren som för den större, alldenstund den senare erhåller ett högre slaktvärde för sina större djur. Den statliga ersättningen bör sålunda utgå med ett konstant belopp och bör detta höjas till minst 75 kronor per djur.

Då det torde vara av synnerligen stor vikt att förmå djurägarna att fullfölja det kliniska tuberkulosbekämpandets program med att inrätta isolerade ungdjursuppfödningar för successiv övergång till reaktionsfrihet, bör den nu gällande principen om högre statlig ersättning för utdömda smittfarliga djur inom besättningar, beträffande vilka nyssnämnda åtgärd vidtagits, bibehållas. Även i detta fall är emellertid den nuvarande statsersättningen allt för snävt tilltagen och bör densamma höjas till minst 125 kronor per djur.

På grund av vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta,

dels att varje icke redan reaktionsfri besättning inom landet skall efter en övergångstid av åtta år obligatoriskt vara ansluten till det statsunderstödda klinisk-bakteriologiska bekämpandet av smittfarliga tuberkulosformer,

dels att ersättning av statsmedel för utdömda smittfarliga tuberkulösa nötkreatur inom till det statsunderstödda klinisk-bakteriologiska tuberkulosbekämpandet anslutna besättningar må utgå jämväl för djur, som blivit utdömda i anslutning till den första undersökningen,

samt dels att ifrågavarande ersättning må utgå med ett konstant belopp av minst 75 kronor per utdömt smittfarligt tuberkulöst nötkreatur eller i fall då jämväl isolerad, tuberkulosfri ungdjursuppfödning anordnats med ett belopp av 125 kronor per utdömt smittfarligt nötkreatur.

Stockholm den 23 januari 1939.

O. A. Wallén.